

**UNIVERZA V LJUBLJANI
TEOLOŠKA FAKULETA**

Jasmina Presker

**PASTORALA ZAKONA IN DRUŽINE
DIPLOMSKO DELO**

Ljubljana, 2016

UNIVERZA V LJUBLJANI
TEOLOŠKA FAKULTETA
VISOKOŠOLSKI STROKOVNI PROGRAM TEOLOGIJA

Jasmina Presker

PASTORALA ZAKONA IN DRUŽINE
DIPLOMSKO DELO

Mentor: doc. dr. Andrej Šegula

Ljubljana, 2016

ZAHVALA

Iskreno se zahvaljujem mentorju doc. dr. Andreju Šegulu za strokovno vodenje in svetovanje pri nastajanju diplomskega dela.

Zahvaljujem se bližnjim, ki so me v času študija in pisanja diplomskega dela podpirali in spodbujali.

Prav tako pa se zahvaljujem zakoncem Rauš, Bezjak in Rozman ter duhovnemu voditelju župniku Jožetu Šömnu, ki so zapisali svoja pričevanja, kako doživljajo vključenost v zakonsko skupino.

KAZALO

UVOD.....	1
1.ZAKRAMENT ZAKONA.....	2
1.1 Jezikovni vidik zakona.....	2
1.2 Pravni vidik zakona.....	4
1.3 Pastoralni vidik zakona.....	4
1.3.1 Svetopisemski odlomki.....	5
1.4 Kako pride do zakona.....	8
2.DRUŽINA.....	9
3.PASTORALA ZAKONA IN DRUŽINE.....	11
3.1 Pastoralna skrb.....	11
3.2 Pomembnost pastorage.....	12
4.OBLIKE ZAKONSKE IN DRUŽINSKE PASTORALE.....	16
4.1 Najina pot.....	16
4.1.1 Duhovne vaje za zakonce.....	16
4.1.2 Zakonske skupine.....	16
4.1.3 Glasilo najina pot.....	17
4.1.4 Šola za zakon.....	17
4.2 Družina in življenje.....	18
4.2.1 Seminarji.....	18
4.2.1.1 Temeljni vikend seminar.....	18
4.2.1.2 Nadaljevalni vikend seminar.....	19
4.2.2 Teologija telesa.....	19
4.2.3 Zakonske skupine.....	20
4.2.4 Duhovni teden za družine.....	20
4.3 Gibanje Nove družine.....	21
4.3.1 Akcija za Nove družine onlus.....	22
4.3.2 Šola Loreto.....	22
4.4 Zakonci za Kristusa.....	23
4.4.1 Otroci za Kristusa.....	24

4.4.2 Mladi za Kristusa.....	24
4.4.3 Mladi odrasli za Kristusa.....	25
4.4.4 Žene za Kristusa.....	25
4.5 Iskreni.net.....	25
4.5.1 E-priprava na zakon.....	26
4.5.2 FertilityCare.....	26
4.5.3 Šola za starše.....	26
4.5.4 Programi za zakonce.....	27
4.6 Frančiškanski družinski inštitut.....	27
4.7 Družinski center Mir.....	29
5.TEMELJI, NAČINI IN SADOVI ZAKONSKE IN DRUŽINSKE PASTORALE.....	31
ZAKLJUČEK.....	32
POVZETEK.....	33
ABSTRACT.....	34
REFERENCE.....	35
PRILOGE.....	i
Priloga 1: Pričevanje zakoncev Rauš, Slivnica pri Mariboru.....	i
Priloga 2: Pričevanje zakoncev Bezjak, Maribor.....	iii
Priloga 3: Pričevnje zakoncev Rozman, Slivnica pri Mariboru.....	iv
Priloga 4: Pričevanje župnika Šömen, Slivnica pri Mariboru.....	v

UVOD

»Če je ljubezen odnos, potem se gradi kakor hiša. Ne želite je graditi na pesku čustev, ki pridejo in grejo, temveč na skali resnične ljubezni, ljubezni, ki prihaja od Boga. Družina se rodi iz tega projekta ljubezni, ki hoče rasti tako, kot se gradi hiša: naj bo kraj naklonjenosti, pomoči, upanja.«

papež Frančišek

Poročimo se zato, da bi ustvarili prostor in pogoje, kjer bi se počutili ljubljene, sprejete in varne, kjer bi lahko ljubili, živeli in delali. Zakon naj bi bil prostor, kjer bi se lahko izpopolnjevali in gradili kot duhovna, duševna in telesna bitja, kjer bi v sprejetosti in varnem okolju lahko reševali svoja notranja vprašanja, stiske in iskanja, kjer bi lahko zoreli in se izgrajevali v svetosti.

Ko se odločamo za nakup avtomobila ali stanovanja, gradnjo hiše ali zidanice skrbno načrtujemo: kaj, kje kdaj, kako, s čim ... Ko pa stopamo v zakon, smo po navadi brez načrta za življenje v zakonu. »Bo že kako!« si mislim. Prav malo se zavedamo, da je za dober zakon potreben dober načrt.

Pa vendar je za zakonce opogumljajoče dejstvo, da je načrt za dober zakon že narejen. Naša naloga pa je, da ga spoznavamo, odkrijemo in začnemo uresničevati.

1. ZAKRAMENT ZAKONA

Ko razmišljam, kaj zakrament zakona pomeni, bi si želela, da bi lahko našla kratek in jedrnat odgovor. Vendar pa temu ni tako. Pri šolskem verouku smo se učili, da so zakramenti vidna znamenja nevidne Božje milosti. Če se osredotočim na tisti »usodni dan«, ko zakonca drug drugemu podelita zakrament zakona, lahko rečem, da razumem. V samem obredu je prisotnih veliko vidnih znamenj, poročna obljuba, blagoslov prstanov, izmenjava prstanov, ... Kaj pa pomeni zakrament kasneje, v vsakdanjem življenju? Kaj so tista vidna znamenja nevidne Božje milosti? S pomočjo razlag nekaterih avtorjev, želim predstaviti, kaj je zakrament zakona v vsakdanjem življenju.

1.1 Jezikovni vidik zakona

Anselm Grün o zakonu govori z jezikovnega vidika. Zanimivo je, da ima zakon že v svoji naravi jezika zelo močan pomen. Pravi, da v nemščini obstajajo štiri izrazi, ki označujejo zakon: Ehe, Heirat, Hochzeit in Trauung.

- Zakon kot pravna ustanova (Ehe)

V zahodno germanskem jeziku je je Ehe prvotno pomenil »pravica« (pravni predpis, pravilo). Jasno je, namreč, da je zakonska zveza pomembna ustanova družbenega življenja; poleg čustev gre za točno določeno strukturo, ki bi naj zakoncema pomagala pravilno živeti. Gre za zakonsko pogodbo, ki je javno dejanje in želi jasno izraziti potrebo dveh, ki se ljubita in to ljubezen lahko javno pokažeta. Ta pogodba veže enega zakonca na drugega. V nemščini je izraz Ehe povezan s pridevnikom echt (pristen, pravi); gre torej za življenje na pristen način. Zakon bo uspeval, če sta zakonca drug do drugega pristna in se ne pretvarjata. Povezava med tema dvema besedama (Ehe in echt) kaže na to, da zakon ustreza najgloblji naravi človeškega bitja, ki ga je Bog ustvaril kot moškega in žensko. (Grün 2007, 7)

- Zakon kot skupno življenje (Heirat)

Nemški izraz Heirat je sestavljen iz dveh besed: Heim (dom) in Rat (nasvet). Njegov prvotni pomen je »skrbeti za dom«. Beseda Rat naj bi pomenila »sredstva za vzdrževanje«. Ko zakonca skleneta zakon, si tudi ustvarita dom in imata kraj, kjer stalno bivata, domovanje. Za življenje v zakonu pa pomeni zagotoviti domovanje vsej družini, se pravi zagotoviti sredstva za vzdrževanje – kar družina potrebuje za življenje. Vendar, ne gre samo za zunanje stvari, ampak tudi za čisto določene načine obnašanja.

Da bi lahko lepo živeli skupaj, je potreben nasvet, razumljen v pomenu, ki ga je izraz Rat dobil v današnji nemščini: zdrava pamet, modri napotki. Dom, ki si ga zakonca ustvarita, mora postati tudi domovanje za druge osebe. (Grün 2007, 8)

- Praznovanje poroke (Hochzeit)

Izraz Hochzeit v nemščini pomeni polnost časa, slovesni praznik, največji sijaj. Poroka je slavlje, ki očara ljudi, z njim obljuba Božje ljubezni vstopi v njihovo vsakdanje življenje. Sam Bog vstopi v življenje novoporočencev s svojo ljubeznijo, ki je njegov največji dar človeškim bitjem. Kdor obhaja poroko, s tem pove, da je njegovo življenje napolnila skrivnost Božje ljubezni, in zato povabi tudi druge, da se udeležijo njegovega slavlja. Če dva človeka nimata toliko poguma, da bi obhajala tako velik praznik, to veliko pove o njuni zvezi. Njuna ljubezen mora biti dolgočasna, da se ne more izraziti v tako nadvse pomembnem, bogatem, slovesnem trenutku. (Grün 2007, 9)

- Poroka kot obljuba zvestobe (Trauung)

Nemški izraz Trauung izhaja iz glagola trauen, ki pomeni zaupati, podariti drug drugemu zaupanje. Kdor se poroči, zaupa sebe drugemu, zaupa v drugega in v Božji blagoslov, zaupa vase in zaupa, da je drugi sposoben biti zvest. Kdor pa se čuti sposobnega zaupati se drugemu, goji tudi upanje, da bo zvestoba, ki iz tega izhaja, postala trdna oporna točka, ki mu bo dajala gotovost in na katero lahko računa. Kakor drevo, ki raste in postaja vedno bolj trdno, tako mora rasti tudi to zaupanje, ki praviloma v začetku še ni nekaj samodejnega. Obhajanje poroke govori o tem, da je zaupanje tako v bodočega zakonca kakor v Božji blagoslov dovolj močno, da omogoča sklenitev zakonske zveze z drugim za vse življenje in doseglo trdnosti in varnosti. (Grün 2007, 10)

Torej, kot nam sporoča Anselm Grün, nam že jezikovni vidik pomaga priti do nekaterih ugotovitev o zakonu, katerega narava je določena z različnimi izrazi.

1.2 Pravni vidik zakona

Zakonik cerkvenega prava pa pravi: »Zakonska zveza, s katero mož in žena ustanovita dosmrtno življenjsko skupnost in je po svoji naravi naravnana v blagor zakoncev in roditev ter vzgojo otrok, je med krščenimi od Kritusa Gospoda povzdignjena v dostojanstvo zakramenta. (Kan 1055, §1) »Med krščenimi ne more biti veljavne zakonske pogodbe, ki bi ne bila hkrati zakrament.« (Kan 1055, §2) »Bistveni lastnosti zakona sta enost in nerazveznost, ki v krščanskem zakonu zaradi zakramenta dobita posebno trdnost.« (Kan 1056) »Zakon nastane s privolitvijo, ki jo pravno sposobni osebi zakonito izrazita in je ne more nadomestiti nobena človeška oblast.« (Kan 1057, §1) zakonska privolitev je dejanje volje, s katerim se mož in žena nepreklicno drug drugemu izročita in sprejmeta za ustanovitev zakona. (Kan 1057, §2)

Cerkev torej obhaja zakrament zakona in zakrament etimološko pomeni verska skrivnost, posvetitev, dolžnost. Ko Cerkev gleda na zakon kot zakrament, želi izraziti, da je ta »da«, ki ga izrečeta ženin in nevesta, povezan z Bogom. Cerkev posveti zakon in ga s to posvetitvijo naredi svetega, popolnega ter kliče nanj Božji blagoslov. Na ta način daje novoporočencema upanje, da bo njuna zakonska vez ostala popolna in nedotakljiva. Po zakramentu zakon ne postane nekaj togega, temveč se omehča, postane voljen, živ.

1.3 Pastoralni vidik zakona

O globini in vsebini zakona pa je veliko zapisal tudi pater Vital Vider. Pravi, kot je v spovedniku navzoč odpuščajoči in odrešujoči Kristus, kot je v posvečenem evharističnem kruhu Kristus osebno navzoč kot hrana za naše človeško in krščansko življenje – tako je Kristus navzoč med možem in ženo kot njun veliki prijatelj, spremljevalec, pomočnik in svetovalec za dve izredno težki nalogi: živeti z nekom vse

življenje v dobrem in manj dobrem ter rojevati in vzgajati nova človeška bitja. Ti dve nalogi redno presegata samo človeške zmogljivosti, kar seveda potrjujejo tolike razpoke in razvaline prav na tem področju človeškega življenja. Sv. Pavel to vlogo moža in žene postavlja tako visoko, da trdi, kako je ljubezen med možem in ženo podoba ljubezni med Kristusom in Cerkvijo. Drugi vatikanski cerkveni zbor si upa trdit še več. Nista samo podoba ljubezni med Kristusom in Cerkvijo, ampak sta celo deležna tega Kristusa in Cerkve.

Mož je torej Kristus v malem, žena mala Cerkev. Kako bi bilo mogoče tako visoke vzore uresničevati brez posebne zakramentalne Kristusove pomoči, brez njegove osebne in posebne navzočnosti med možem in ženo? (Vider 2004, 24-25)

1.3.1 Svetopisemski odlomki

Že zgoraj omenjeni odlomek apostola Pavla v pismu Efežanom primerja zakon z razmerjem Kristusa in Cerkve. Mož in žena se morata ljubiti med seboj, kakor Kristus ljubi Cerkev.

Iz strahospoštovanja do Kristusa se podrejte drug drugemu. Žene naj bodo podrejene svojim možem kakor Gospodu, mož je namreč glava ženi, kakor je Kristus glava Cerkvi: on, odrešenik telesa. In kakor je Cerkev podrejena Kristusu, tako naj bodo v vsem žene možem. Možje, ljubite svoje žene, kakor je Kristus vzljubil Cerkev in dal zanjo sam sebe, da bi jo posvetil, ko jo je očistil s kopeljo vode z besedo, tako da bi sam postavil predse veličastno Cerkev, brez madeža, gube ali česa podobnega, da bo sveta in brezmadežna. Tako so tudi možje dolžni ljubiti svoje žene kot svoja lastna telesa. Kdor ljubi svojo ženo, ljubi sebe. Saj vendar ni nihče nikoli sovražil svojega mesa, temveč ga hrani in neguje, kakor Kristus Cerkev: smo namreč deli njegovega telesa. Zaradi tega bo mož zapustil očeta in mater in se pridružil svoji ženi in bosta oba eno meso. Ta skrivnost je velika; jaz pa pravim: glede Kristusa in glede Cerkve. Zato naj tudi vsak med vami tako ljubi svojo ženo kakor sebe, žena pa naj spoštuje moža. (Ef 5,21-33)

Zakon torej ni samo znamenje povezanosti med Bogom in človekom, temveč tudi med Kristusom in Cerkvijo. Ljubezen med možem in ženo je podoba Kristusove ljubezni do njegove Cerkve. Ko se mož in žena ljubita, okušata, kako Kristus ljubi njiju.

Mt 19,3-12 govori predvsem o nerazvezljivosti zakona. Pravi pa takole:

Prišli so k njemu farizeji in da bi ga preizkušali, so mu rekli: »Ali je dovoljeno možu iz katerega koli vzroka odsloviti ženo?« Odgovoril je: »Ali niste brali, da ju je Stvarnik na začetku ustvaril kot moža in ženo in rekel: Zaradi tega bo mož zapustil očeta in mater in se pridružil svoji ženi in bosta oba eno meso. Tako nista več dva, ampak eno meso. Kar je torej Bog združil, tega naj človek ne ločuje.« Rekli so mu: »Zakaj pa je potem Mojzes zapovedal dati ločitveni list in jo odsloviti?« Dejal jim je: »Zaradi vaše trdosrčnosti vam je Mojzes dovolil ločiti se od vaših žená, od začetka pa ni bilo tako. Jaz pa vam pravim: Kdor se loči od svoje žene, razen če se zaradi nečistovanja, in se oženi z drugo, prešuštvuje.« Tedaj so mu njegovi učenci rekli: »Če je z možem in ženo tako, se ni dobro ženiti.« On pa jim je dejal: »Ne dojamete te besede vsi, temveč tisti, katerim je dano. Nekateri od evnuhov so se namreč že iz materinega telesa rodili takšni, nekatere so skopili ljudje, nekateri pa so se sami skopili zaradi nebeškega kraljestva. Kdor more doumeti, naj doume.«

Bog je ustvaril moškega in žensko. Moški in ženska sta bila ustvarjena drug za drugega in skupaj, v svojem medsebojnem dopolnjevanju, sta podoba Boga. Tako odnos moški – ženska na zelo jasen način odslikava Boga, ki je v svojem bistvu ljubezen in – znotraj sebe – odnos.

Zato, da bo zakonska zveza uspešna, mora moški zapustiti svojega očeta in mater. Mnogi zakoni doživljajo brodolom, ker moški ostane materin sin in ker je na znotraj ali na zunaj še ni zapustil. Če je tako, se ne more popolnoma posveti svoji ženi. Še naprej sprašuje za mnenje svojo mater ali pa ženo stalno primerja s svojo materjo. Tako njegova žena nima nobene možnosti, da bi bila to, kar je, ker jo vidi kot materino teknico ali kot nadomestno mater in zagotovo ne kot družico. Isto velja seveda za ženo; če ne zapusti svojega očeta, ne zna biti družica svojemu možu. Če pa živi v pretiranem sožitju s svojo materjo, se moški ne poroči samo z ženo, temveč tudi z njeno materjo.

Zakon predpostavlja, da se novoporočenca osamosvojita, se otreseta odvisnosti od staršev in od vzorcev življenja v svojem sorodstvu. S tem, da bosta eno meso, preneha dvojnost. V zakonu se izpolnjuje želja po enosti. Človeško bitje trpi, ker se čuti razdvojeno. Smoter različnosti med moškim in žensko je medsebojna bogatitev in doživljanje enosti, katerega najbolj vzvišena oblika je spolna združitev.

Naslednji odlomek evangelist Janez razlaga v pripovedi o svatbi v Kani. (Jn 2,1-12)

Tretji dan je bila svatba v galilejski Kani in Jezusova mati je bila tam. Na svatbo so bili povabljeni tudi Jezus in njegovi učenci. Ko je vino pošlo, je rekla Jezusu njegova mati: »Vina nimajo.« In Jezus ji je dejal: »Kaj imam s teboj, žena? Moja ura še ni prišla.« Njegova mati je rekla strežnikom: »Kar koli vam reče, storite.«

Tam pa je stalo šest kamnitih vrčev za judovsko očiščevanje; držali so po dve ali tri mere. Jezus jim je rekel: »Napolnite vrče z vodo!« In napolnili so jih do vrha. Nato jim je rekel: »Zajemite zdaj in nesite starešini!« In nesli so mu. Ko je starešina pokusil vodo, ki je postala vino, in ni vedel, od kod je – strežniki, ki so zajeli vodo, pa so vedeli –, je poklical ženina in mu rekel: »Vsakdo postreže najprej z dobrim vinom, in ko se ljudje napijejo, s slabšim, ti pa si dobro vino prihranil do zdaj.« Tako je Jezus v galilejski Kani naredil prvo od znamenj in razodel svoje veličastvo in njegovi učenci so verovali vanj.

Potem je šel dol v Kafarnáum in z njim njegova mati, njegovi bratje in njegovi učenci; in tam so ostali nekaj dni.

Gre za simbolično pripoved, s katero želi evangelist povedati, da obstaja tesna povezava med učlovečenjem Boga v Jezusu in poroko med moškim in žensko. Z učlovečenjem se Bog veže na nas z zakonsko ljubeznijo in spremeni naša življenja. Slednjih ne simbolizira več več šest kamnitih vrčev za vodo, ki spominjajo na judovske obrede očiščevanja.

Ne gre več za natančno, skoraj bolešno izpolnjevanje postave. Kdor se drži samo zapovedi, zlahka postane tog, zakrknjen in nima veselja do življenja, ki je brez vsakega okusa.

Z učlovečenjem Boga pa naša voda postane vino, naše življenje dobi nov okus in mi lahko obhajamo poroko z Bogom. V prvi Cerkvi so evharistijo v resnici razumeli kot poročno gostijo, kot gostijo ob praznovanju naše združitve z Bogom.

Božja beseda nam sporoča, kaj zakrament zakona v svojem jedru pomeni. Sam zakrament zakona pa nastane po obljubi, ki jo mož in žena izrazita pred Bogom in pred Cerkvijo in ki jo Bog sprejme ter zapečati, in se izvrši s telesnim združenjem para. Ker Bog sam zveže vez zakramentalnega zakona, ta veže do smrti enega od obeh partnerjev.

1.4 Kako pride do zakona

Zakrament zakona si med seboj podelita mož in žena. Duhovnik ali diakon kliče božji blagoslov na par, sicer pa je le priča, da je zakon sklenjen pod pravnimi pogoji in da je obljuba izrečena v celoti in javno. Zakon nastane le, če obstaja zakonska privolitev, to je, če mož in žena v svobodi in brez strahu in prisile hočeta zakon ter če ju ne ovirajo druge naravne ali cerkvene vezi (že obstoječi zakon, obljuba celibata). (*Youcat* 2011, 261)

In ko zaključujem prvi del, bi rekla, da vidno znamenje nevidne Božje ljubezni v zakonu predstavlja odnos, ki ga zakonca živita in ki je oziroma mora biti naravnan na rodovitnost in vzgojo. Zakonca morata vzgajati. Vedno znova se morata vzgajati v svojih vlogah, v katere sta poklicana. V vlogo moža, v vlogo žene, če pa so jima zaupani tudi otroci, sta poklicana, da vzgajata kot mama in oče. Nad vsem tem pa je Bog, če se izrazim svetopisemsko, ki je vez popolnosti.

2. DRUŽINA

Mož in žena, ki sta poročena, sestavljata skupaj s svojimi otroki družino. Bog hoče, da se otroci, kolikor je to mogoče, rodijo iz ljubezni staršev. Otroci, ki so zaupani varstvu in skrbi svojih staršev, imajo enako dostojanstvo kot njihovi starši. Družine so nenadomestljive, saj si vsak otrok želi varnost in toplino družine, da bi varno in srečno odraščal.

Vendar pa danes ni več jasnega družbenega soglasja glede tega, kaj je prav in kaj narobe. Življenje družin danes zaznamuje večja ali manjša stopnja negotovosti in radovednosti. Družina si mora pravila, kaj je prav ali narobe, postavljati kar sama, saj se ne more več opirati na vsesplošno uporabne in veljavne vzorce. Jesper Juul v svoji knjigi Družinske vrednote, pojasnjuje, da ta negotovost pri vprašanih partnerstva in vzgoje otrok seveda nikakor ni nekaj novega in ni značilna le za današnjo generacijo staršev. Starši so bili vedno negotovi. Razlika je morda le v tem, da današnji starši to svojo negotovost izražajo z občudovanja vredno odkritostjo. (Juul 2005, 10)

Cerkev ima v takšni situaciji prednost. Njeno bistvo, ki je v vseh časih in krajih zasidrano v Jezusu Kristusu, jasno kaže kaj je prav in kaj je narobe. Govorim o vrednotah. Cerkev postavlja družino kot najvišjo vrednoto družbe. Pravi namreč, Bog sam je v svoji globini občestvo. Kar zadeva ljudi, je družina verna slika občestva. Družina je edinstvena šola popolnih odnosov, ki omogočajo življenje. Otroci nikjer drugje ne odraščajo bolje kot v celoviti družini, v kateri se živi v pristrčni naklonjenosti, v vzajemnem spoštovanju in v medsebojni odgovornosti. Končno raste v družini tudi vera; družina je, tako pravi Cerkev, Cerkev v malem. Moč njenega sijaja naj bi povabila druge v občestvo vere, ljubezni in upanja. (*Youcat* 2011, 368) Zato lahko danes začutimo vedno večjo skrb Cerkev za pastoralo družin.

Pater Vital Vider pa v uvodu svoje knjige »Z očmi zakoncev« poudari dve stvari, ki manjkata našim krščanskim družinam. Dve stvari, ki sta med seboj tesno povezani. In če ena ali druga peša, je razlog v obeh prav zaradi nedeljivosti. Gre namreč za pogovor med zakoncema in za pogovor zakonskega para ter družine z Bogom. Človek je

pogovorno bitje. Čudežen dar ima, da se lahko z besedami izraža o najbolj notranjih doživljajih svoje človeškosti, svojega ženskega ali moškega gledanja na svet, svoje narodne ali verske pripadnosti, o svojih doživetjih lepega, dobrega ali zla. Leposlovje – pesništvo ali proza – nam zgovorno priča. Kaj človek zmore s svojo besedo. Dalje pravi avtor, da je za zakonca pomembno, da se vedno znova, kar vsak dan ali vsaj enkrat tedensko, pogovorita o vsem z vso odkritostjo, razumevanjem, medsebojnim razjasnjevanjem in pomočjo, da bi se odkrila, dojela in razumela ter potem tudi ljubila takšna, kakršna pač sta v tistem trenutku ali obdobju. Zato nikakor ne bo pretirano reči, da zakonca, ki tega ne delata redno in približno tako, kot smo rekli, delata proti bistvu ljubezni in zakona, če se seveda tega zavedata. A tudi proti svojim otrokom, ki so vedno bili in bodo dediči svojih staršev v dobrem in slabem. Prav tako pa delata tudi proti svojemu krščanstvu, ki ga - odkar sta se poročila v Gospodu – morata živeti predvsem z zakonskim in družinskim življenjem.

Druga pomembna stvar, za katero lahko rečemo, da našim krščanskim družinam manjka, je nenehni pogovor poročenega posameznika z Bogom, moža in žene kot para ter cele družine. Pogovor med zakoncema in pogovor z Bogom sta med seboj globoko povezana, zato lahko kar potegnemo vzporednice z vsem kar velja za pogovor med zakoncema. Če je človek pogovorno bitje, ne more biti drugačen v odnosu do Boga, če hoče biti še poln človek, če hoče še biti pristen kristjan. (Vider 1979, 7)

Družina je prvotna celica človeške družbe. Vrednote in načela, ki se v družini živijo v malem, omogočajo solidarno družbeno življenje v večjem okolju. Zato je tudi naloga države, da družino ščiti in jo podpira. Prav tako sta blaginja in prihodnost države odvisna od družine. Nobena država nima pravice, da bi zagospodovala nad družino in ji odvzela pravico do obstoja. Prav tako nima pravice, da bi spremenila prvotno definicijo družine ter družini odvzela njeno osnovno funkcijo - vzgojo. Država je dolžna podpirati in pomagati družinam ter jim zagotoviti materialne potrebe. (Youcat 2011, 370)

3. PASTORALA ZAKONA IN DRUŽINE

V luči dejstva, da je življenje poklic k ljubezni, dobi družinska pastoralna svojo vrednost in pomen. Kot nas spominja koncil, mora prava vzgoja oblikovati človeško osebnost tako, da vzgoja sama doseže svoj končni cilj, ki si prizadeva za človeško rast in za rast v skladu z resnico, ki jo je Bog s stvariteljskim dejanjem vtisnil v nas, ker je človek ustvarjen po podobi Boga, ki je ljubezen. Ljubezen je torej temeljna in naravna poklicanost vsakega človeka. »Človek ne more živeti brez ljubezni. Sam sebi ostane nerazumljiv; njegovo življenje je brez smisla, če v njem ni ljubezni, če ne najde ljubezni, če ljubezni ne izkusi in si je ne prisvoji, skratka, če ljubezni ni deležen.« (Papež Janez Pavel II., Italijanska škofovska konferenca 1997, 27)

Zakonci in družine so se danes znašli v poplavi različnih ponudb vrednot. Nekako so prepuščeni sami sebi. Cerkev je v tem času še posebej poklicana, da se zakoncem in družinam popolnoma posveti in jim pomaga na njihovi poti.

3.1 Pastoralna skrb

Zakonik cerkvenega prava o pastoralni skrbi pravi: »Pastoralni delavci so dolžni skrbeti, da bo lastna cerkvena skupnost vernikom pomagala ohranjati zakonski stan v krščanskem duhu in ga spolnjevati. To pomoč je treba dajati predvsem:

1. s pridiganjem, prilagojeno katehezo otrok, mladine in odraslih, tudi s pomočjo sredstev družbenega obveščanja, s čimer se bodo verniki poučili o pomenu krščanskega zakona in o nalogi krščanskih zakoncev in staršev;
2. z osebno pripravo na sklenitev zakona, ki bo zaročence pripravila na svetost in dolžnosti njihovega stanu;
3. s sadu polnim liturgičnim obhajanjem poroke, ki bo razodevalo, da sta zakonca znamenje skrivnosti in edinosti in rodovitne ljubezni med Kristusom in cerkvijo in da sta te skrivnosti deležna;

4. s pomočjo poročenim, da bodo sami zakonsko zvezo zvesto ohranjali in varovali ter napredovali v vedno bolj svetem in bogatem družinskem življenju.« (Kan 1063)

»Krajevni ordinarij mora skrbeti, da bo ta pomoč pravilno urejena, in če se zdi potrebno, naj se posvetuje tudi z izkušenimi ter izvedenimi možmi in ženami.« (Kan 1064)

Prvi, ki je odgovoren za zakonsko pastoralo je škof. Njegova naloga je poskrbeti, da je pastorala zakona in družine na vseh stopnjah dobro organizirana. Pomembno je tudi, da se o problemih rad posvetuje tudi z izkušenimi zakonci, ki morejo iz svoje prakse veliko pomagati. Načrtneje naj pomagajo pri verski poglobitvi zakona. Za to je potrebna tudi kulturna, psihološka in sociološka prenova v prid zakonu in družini. Prav tako so vsi kristjani na Slovenskem poklicani, da se še bolj zavedajo odgovornosti za zakon in družino. Najprej sami zakonci, bodisi posamezni pari in še bolj, če so združeni v občestva krščanskih zakoncev, ki naj bi se čimbolj razvijala. Župniki in njihovi pomočniki, katehetski delavci, misijonarji, voditelji duhovnih vaj in drugi oznanjevalci naj v sodelovanju z zakonci velik del svojega prizadevanja posvetijo zakonu in družini, vedoč, da je od tega v veliki meri odvisen uspeh vsega oznanjevalnega navora Cerkve.

Župnijski, dekanijski, medžupnijski ali področni in škofijski pastoralni sveti naj imajo to nalogo za eno najpomembnejših. (Nadškofijski ordinariat v Ljubljani 1979, 11)

3.2 Pomembnost pastorale

Pastoralna skrb za zakon in družino je ena izmed prednostnih nalog Vesoljne Cerkve in Cerkve na Slovenskem. To potrjujejo mnogi dokumenti, ki jih je Cerkev izdala. Kaj so razlogi, da se v sedanjih razmerah Cerkev tako intenzivno posveča vprašanju zakona in družine? Prvi razlog je gotovo v spoznanju, utemeljenemu na andragoških in teoloških izhodiščih, da sta zakon in družina oazi, kjer se človek in človeška družina hranita in navdihujeta za življenjske ideale. Drugi razlog pa je zavest Cerkve, da še zdaleč ni dosegla zelenega spoznanja glede zakona, ki je »velika skrivnost... v Kristusu in Cerkvi« (Ef 5,32). Tretji razlog je v tem, da je sodobna družba na različne načine družino zanemarila, ali se celo obrnila proti njej s permisivnostjo v pojmovanju samega

zakona in družine z zakoni, ki odpirajo prosto pot ločitvam, protispočetveni in liberalistični miselnosti ... (Papeški svet za družino 1997, 5)

Na društvu Družina in življenje o potrebi zakonske pastorale poudarjajo naslednje: »Raziskave javnega mnenja kažejo, življenje pa potrjuje, da so mladim vse bolj pomembne vrednote ljubezen, družina in zvestoba. Veliko mladih želi zgraditi skladno zakonsko skupnost, ki bo temelj za trdno in zdravo družino. Vendar pa 'hoteti' ne pomeni tudi 'znati', in tako premnogo zakonov zaide v začarani krog, ker niso znali uresničiti tega, kar so želeli. Zašli so v verigo naveličanosti, nepozornosti, trme, medsebojnih obtoževanj in vedno globljega odtujevanja, ki mu ni videti konca. Lahko pa bi v zakonu ustvarjali toplo zatočišče in prijetno bivališče drug za drugega. Zato živijo z občutkom prikrajšanosti in nenehnega nezadovoljstva. Zaradi takega stanja trpijo tudi otroci, ker so zelo občutljivi na odnos med staršema. V neurejenem zakonu otroci ostanejo brez občutka toplote, varnosti in sprejetosti. Zakonske skupine veliko pripomorejo k boljšim zakonskim odnosom. V zakonskih skupinah se srečujejo in prijateljujejo pari, ki želijo svoj zakon ohranjati in ga razvijati. Prvi cilj zakonske skupine je torej pomoč paru, da bi bil čim boljši zakonski par, da bi se torej razvijal. Iz tega razvoja potem sledi tudi vse drugo: uspešnejše starševstvo, koristnejše delovanje v družbi in dejavnejše udejstvovanje v župniji. Parom, ki obiskujejo zakonske skupine, le-te pomagajo, da 'znajo' izpeljati tisto, kar smo 'hoteli'. Cilj združevanja v zakonske skupine je tudi pomoč zakoncema, da bi bila čim boljši zakonski par - da bi znala živeti tako, kot sta želela in hotela. Veliko zakoncev, ki obiskujejo zakonske skupine, se je naučilo pogovarjanja šele zaradi pogovora, ki je priprava na srečanje zakonske skupine. Večini ljudi pogovarjanje o dogodkih in stvareh ne dela težav. Prav tako pa se večina ljudi zelo težko pogovarja o doživljanju, čustvih, o svojem notranjem svetu. In prav o tem se zakonca morata pogovarjati, če hočeta obdržati notranjo povezavo in bližino.« (Družina in življenje 2016)

Vilma in Dani Siter, ki vodita društvo Družina in življenje dajeta velik pomen zakonskim skupinam. Dober odnos je odnos, ki nas osrečuje, izpolnjuje, nas dela bolj človeške, potrpežljive, dobrotljive, manj sebične, predvsem pa bolj ljubeče in čuteče. V dobrem odnosu se počutimo varne in ljubljene, sprejete in opažene. Dober odnos je

temeljnega pomena za človekovo preživetje. Brez dobrega odnosa je človek izgubljen, osamljen, razočaran. Dobri odnosi ne pridejo sami od sebe. Zanje se je treba nenehno truditi. Družina je za človeka najprimernejše okolje za učenje in negovanje medsebojnih odnosov. V družini sta za nego dobrih odnosov najprej odgovorna mož in žena. Zakonska skupina je življenjska učilnica, kjer se zakonci ozaveščajo o pomembnosti naših medsebojnih odnosov, ki so živi in potrebni nenehne skrbne nege in pozornosti obeh.

Mesečna srečevanja zakonskih parov (v skupini je 5-8 parov), ki trajajo dve uri in kjer se zakonci skupaj poglobljajo v dobro razdelane tematike iz zakonskega življenja, skupaj iščejo poti dozorevanja in osebnostne rasti pri gradnji odnosa mož - žena, ki je temeljni odnos v družini in od katerega je odvisno "zdravje družine". Med seboj pari izmenjujejo izkušnje in mnenja ter skupaj spoznavajo večna življenjska načela. Srečanja zakonske skupine vodi zakonski par, za duhovno spremljanje in oporo pa skrbi duhovni asistent (običajno domači duhovnik).

Dandanes se ljudje pritožujejo, da so preobremenjeni - urniki so prepolni mnogoterih obveznosti – in si ne vzamejo časa za takšna druženja. Kljub vsemu so tisti, ki so že več let vključeni v zakonske skupine, prepričani, da je čas, ki ga enkrat mesečno preživijo na srečanju (dve uri), zelo dobro izkoriščen. Tega se bolj zavedajo, ko razumejo, da je vsak odnos (še posebno odnos med možem in ženo), v katerega vstopamo, nekaj živega - je živo bitje - in je potreben nenehne nege, ljubezni in pozornosti. (Družina in življenje 2016)

Sestra Veronika Verbič, šolska sestra Frančiška Kristusa Kralja, ki deluje v družinskem centru Mir o pastoralni zakonu pravi naslednje. »Zakonski odnos je nekaj zelo živega in potrebuje stalno nego, skrb, vlaganje. Nekaj primanjkljaja se sicer običajno ne odraža takoj, kasneje pa. Zato je zelo pomembno, da zakonca ves čas gojita odnos, vanj zavestno vlagata, se zanj trudita. V času skupne hoje je to samoumevno, vsakdo se potruži, da vlaga v odnos z osebo, ki mu veliko pomeni. Po poroki, pa to osebo "imam" in lahko se zgodi, da se predam občutku varnosti in pozabim, da je še vedno potrebno vlaganje. Zato predzakoncem v pripravi na zakon vedno svetuje, naj v odnos ves čas vlagajo. Ob tem tudi pove, da je odlična priložnost za to vključitev v zakonsko skupino.

Na kratko so zakoncem, ki obiščejo družinski center Mir predstavljene različne oblike zakonskih skupin (najina pot, Družina in življenje, v DCM). Skupina je tudi lepa priložnost in spodbuda, da zakonca ves čas zajemata iz milosti zakramenta svetega zakona, ga poživljata in živita - saj sta ona dva s svojim odnosom zakrament Božje ljubezni.

Mnogi zakonci in družine so se danes znašle v različnih stiskah. Najgloblja rana, bi lahko rekli, je odtujenost. Mladi pogosto že ob vstopanju v zakon nimajo prave izkušnje, kaj pomeni odnos, kaj je to bližina in kako jo živeti z ljubljeno osebo. To rano nesejo s seboj v zakon. Ko pa se temu pridruži še tempo življenja, skrb za vsakdanje življenje in potem še otrok oz. otroci, ki potrebujejo veliko starševske pozornosti, se ta odtujenost lahko samo še pogloblja. Ker se o doživljanju nimata časa pogovarjati in ker se ne znata pogovarjati, si v tej "nerodnosti" le še dodatno zadajata rano in poglobljata odtujenost. Tukaj je tako zelo pomembna dolgoročna in bližnja poglobljena priprava na zakon. Ne tik pred poroko, ker je takrat par čustveno precej zaseden s pripravo, pač pa malo prej, da še zmore razmišljati, si vzeti čas za pogovor, se učiti pogovarjati ...«¹

¹Zapis posredovala s. Veronika Verbič, Šolska sestra Frančiška Kristusa Kralja

4. OBLIKE ZAKONSKE IN DRUŽINSKE PASTORALE

4.1 Najina pot

Način združevanja zakoncev je vpeljal jezuit p. Vital Vider. Leta 1970 je začel z zakonskimi duhovnimi vajami. Na željo zakoncev se je leta 1972 rodila prva zakonska skupina. Potem pa povprečno ena na leto. Prav tako je p. Vital leta 1975 začel še s Šolo za zakon, ki je bodočim zakonskim parom pomagala pri pripravi na zakon.

Vse skupine, ki se srečujejo pod okriljem Najina pot se srečujejo enkrat letno. Prav tako pa izdajajo svoje dvomesečno interno glasilo Najina pot, kjer zakonci lahko objavljajo svoja razmišljanja in poglede na zakonsko in družinsko življenje. (Najina pot 2016)

4.1.1 Duhovne vaje za zakonce

Duhovne vaje potekajo čez vse leto in sicer ob koncih tedna. Namen oz. cilj teh duhovnih vaj je, da si zakonca vzameta tri dni miru za pregled svojega zakonskega in družinskega življenja. Bogatita se tudi s tem, ko slišita druge bolj ali manj uspešne zakonce ter starše. S svojimi izkušnjami pa pomagata tudi drugim zakonskim parom. (Najina pot 2016)

4.1.2 Zakonske skupine

Osnovno poslanstvo zakonskih skupin je pomoč parom, da bi laže živeli dober zakon in s tem družino. Sestavlja jo sedem do deset stalnih zakonskih parov. Pogovori v zakonski skupini so v večini zelo osebne narave, zato je pomembno, da so pari navajeni drug drugega in prijateljsko povezani, v obratnem primeru, bi bili takšni pogovori nemogoči. Iz tega razloga je tudi pomembno, da skupino sestavljajo vedno isti pari.

Pari se srečujejo redno enkrat mesečno na domu enega od parov. Večer je sestavljen iz treh delov. Prvi del je posvečen razmišljanju ali pogovoru ob odlomku iz evangelija, ki ga pari izberejo že na prejšnjem srečanju in do naslednjega srečanja poskušajo z razmišljanjem in pogovorom odgovoriti na vprašanje – kaj Božja beseda pomeni za

nji, ki sta mož in žena, oče in mati. Na srečanju sledi nekakšna refleksija ali podelitev misli, ki jih zakonca želita podeliti z drugimi. Seveda, je vsak par v tem, kaj in koliko pove, popolnoma svoboden.

Drugi del večera je namenjen temi iz zakonskega in družinskega življenja. Tudi v tem delu vsak par oziroma posameznik govori o izkušnji, ki jo je odkril v času priprave na srečanje. Dinamika pogovora je skupinska - vsakdo pride do besede, vsi ga poslušajo, nihče ne oporeka in ne popravlja. Ne gre za kakšen debatni krožek, kjer bi drug drugega o nečem prepričevali ali za izobraževalno šolo, saj navodila in splošna pravila lahko najdemo v knjigah. Torej, gre za izmenjavo zakonskih in družinskih izkušenj. (Najina pot 2016)

4.1.3 Glasilo najina pot

Glasilo Najina pot je interno glasilo zakonskih občestev. Izhaja vsako tretjo sredo vsak drugi mesec. Glasilo je namenjeno objavi osebnih izkušenj zakoncev, ki obiskujejo zakonske skupine. Ti prispevki so lahko razmišljanja, molitve, opisi doživetij, izkušenj, izletov ali kaj drugega, povezanega z zakonskim in družinskim življenjem. Za prispevke, urejanje, oblikovanje, tipkanje in razpošiljanje skrbijo zakonski pari sami. (Najina pot 2016)

4.1.4 Šola za zakon

Šola za zakon je vsaj enoletna priprava na zakon, ki poteka v obliki skupine. Dolgoletna izkušnja pri delu z zakonci kaže, kako je nujno, da mladim parom že pred poroko povemo vse, kar jih bo v zakonu in družini zelo verjetno doletelo. Tako pripravljene in opozorjene so veliko bolj sposobne odzivati se pametno in zrelo na težave, ko bodo prišle. Najbolj naravno bi seveda bilo, ko bi starši sami svoje otroke poučili o zakonskem življenju in jim s svojim življenjem ta pouk potrjevali. Vendar so odnosi med moškimi in ženskami danes precej drugačni, oziroma bi morali biti drugačni, kot so bili v času njihovih staršev. Zato večina staršev svojim otrokom tega ne zmore pokazati. Zato je potrebna Šola za zakon. (Najina pot 2016)

4.2 Družina in življenje

Zakonca Vilma in Dani Siter sta leta 2000 ustanovila društvo Družina in življenje. Pravita, da sta začutila, da je današnja družina potrebna prenove. Moto njihovega društva je: »Gradimo odnose, za katere je vredno živeti. Za tiste odnose, ki nas osrečujejo, ki nas izpolnjujejo«. (Družina in življenje 2004)

4.2.1 Seminarji

4.2.1.1 Temeljni vikend seminar

Temeljni vikend seminar za zakonce »Nepozabni trenutki za naju« je odmik od vsakdanjih obveznosti in je čas, ki ga zakonca podarita drug drugemu. To je čas, ko se lahko pogovorita o stvareh, za katere sredi prenatrpanega delovnika ni časa. Seminar sestavljajo nagovori in pričevanja zakoncev, ki govorijo o težavah, s katerimi se pari srečujejo vsak dan.

Večini predavanj sledi pogovor v dvoje. Zakonca gresta lahko na sprehod ali v svojo sobo in se pogovarjata o stvareh, ki sta jih slišala med predavanjem. V pomoč so jima vprašanja, ki se nanašajo na temo predhodnega predavanja.

Predavatelji na seminarju so zakonski pari, ki se, tako kot vsi, ki živijo v odnosu, dnevno spopadajo z izzivi sobivanja. Ti zakonci so se odločili, da se želijo boriti za dobro svojih družin in zoper odtujenost; da želijo graditi edinost. Prisoten je tudi duhovni asistent (duhovnik), ki je vsakemu paru oziroma posamezniku na razpolago za osebni pogovor (spoved), za udeležence seminarja mašuje in vodi slovesnost obnovitve poročnih obljub.

Vsebine seminarja so enake, kot vsebine vsakdanjega zakonskega življenja:

- Ovire in pasti življenja v dvoje; na kaj morava biti pozorna?
- Kako se pogovarjava?
- Zakaj sva skupaj?
- Kako naj živiva kot mož in žena?

- Kako rešujeva spore?
- Kako lahko v najino življenje povabiva Boga in izkusiva njegovo moč za življenje v zakonu?
- Kaj moram o svoji ženi vedeti kot mož?
- Kaj moram o svojem možu vedeti kot žena?
- Kaj lahko storiva, da bi bila midva in najina družina deležni blagoslova?
- Najina zaveza Bogu in družini: kaj v resnici zapuščava najinim otrokom?

4.2.1.2 Nadaljevalni vikend seminar

Le-ti so namenjeni zakoncem, ki so se že udeležili Temeljnega vikend seminarja in želijo svoj odnos graditi in negovati na novih temeljih. Osebne izkušnje udeležencev seminarjev povedo, da je priporočljivo, da zakonci zase in za gradnjo svojega odnosa namenijo vsaj en vikend na leto – vsaj en »odmik od tiranije nujnega«.

Medtem, ko so teme na Temeljnem vikend seminarju vedno enake, saj so namenjene novim udeležencem, so teme na Nadaljevalnih seminarjih vsako leto nove in se nanašajo na človekovo osebno duhovno rast - gre predvsem za spoznavanje in poglobljanje večnih načel, zapisanih v Svetem pismu in udejanjanje le-teh v vsakdanjem življenju. Tudi Nadaljevalne seminarje pripravljajo in vodijo po načelu »zakonci zakoncem«. (Družina in življenje 2005)

4.2.2 Teologija telesa

Zaradi velikega bogastva, ki ga prinaša Teologija telesa Janeza Pavla II., so se v društvu Družina in življenje odločili, da bodo s to temo privabili vse zakonce, ki na nek način želijo vstopiti v skrivnost človeka. S tem namenom prirejajo seminar na to temo. (Najina pot 2016)

4.2.3 Zakonske skupine

Zakonska skupina je – to nam potrjujejo izkušnje mnogih zakoncev - primerno okolje za nego naših medsebojnih odnosov. Vsak član zakonske skupine na srečanju in tudi potem, ko je srečanja konec in o novih spoznanjih premišljuje, dela več stvari hkrati:

- vlaga (investira v »delnice« z velikimi donosi) v svoj zakon,
- z udeležanjem spoznanih načel neguje in krepi odnose: najprej odnos mož – žena, ki je temeljni odnos v družini in posledično vse druge odnose v svoji družini,
- za svoje otroke na ta način ustvarja čudovito dediščino ljubezni – otroci so sad ljubezni očeta in matere in se počutijo varne in ljubljene, kadar rastejo in živijo v ozračju te ljubezni,
- razvija in ostri svoj občutek za to, kar je sveto, vredno in za življenje pomembno (ustvarja lestvico vrednot in prioritet),
- gradi nova prijateljstva s podobno mislečimi,
- v krogu prijateljev preživlja trenutke veselja in sproščenosti, kar ga notranje krepi in usposablja za premagovanje ovir, ki jih pred nas postavlja življenje,
- skupaj z zakoncem prebira in preučuje večna načela, ki so zapisana v Knjigi knjig,
- nenehno oblikuje svoj značaj,
- z besedo, zgledom in s svojimi izkušnjami drugim v skupini pomaga in jih bogati,
- spoznava dejavno moč Ljubezni, ki je potrpežljiva, dobrotljiva in ne išče svojega ...

4.2.4 Duhovni teden za družine

Avgusta 2003 se je na Rogli zbralo 17 družin. Od takrat je to postala stalnica v programu, ki ga nudi društvo Družina in življenje. Duhovni teden za družine je tako postal redna in povsem ustaljena praksa mnogih družin, ki jih povezuje Družina in Življenje. (Družina in življenje 2016)

Namen Duhovnega tedna ni le druženje, pač pa tudi učenje. Tako imajo starši vsako dopoldne delavnice o odgovornem starševstvu, otroci pa imajo v tem času prilagojeno obliko Oratorija - za njih poskrbijo skrbni mladi animatorji. Vsako leto medse

povabimo priznanega strokovnjaka s področja vzgoje. Nekaj let je bil gost priznani psiholog in psihoterapevt, Bogdan Žorž, zadnji dve leti pa dekan TF v Ljubljani in strokovnjak za geštalt pedagogiko, Stanko Gerjolj.

Tako pogovori o vzgoji niso izgubljanje časa z nepotrebniimi debatami, pač pa so učenje in spoznavanje delujočih načel, ki staršem pomagajo pri pomembnem poslanstvu – starševstvu. (Družina in življenje 2016)

Društvo Družina in življenje zraven zgoraj omenjenih pastoralnih praks prireja še t.i. Moški zajtrk, Ženski zajtrk ter srečanja za tiste zakonce, ki so nenamerno brez otrok. Prav tako pa izdajajo tudi glasilo Družina in življenje.

4.3 Gibanje Nove družine

Gibanje nove družine je del gibanja fokolarov, ki se je rodilo leta 1967. Sestavljajo ga družine, ki si prizadevajo živeti duhovnost edinosti in izžarevati v svet družin vrednote vesoljnega bratstva. Njihova pastoralna praksa deluje kot vzgojna dejavnost za družine, spremlja zaročence ... Posebno pozornost namenja parom v krizi, vdovam, ločenim in neurejenim zvezam. Njihov namen je širiti kulturo družine ter spodbuja primerno družinsko politiko. Sodelujejo pa tudi z različnimi vzgojnimi ustanovami.

Način življenja gibanja Nove družine je ukoreninjenost v evangeliju, ki ga živijo v zakonskem paru, v vzgoji otrok, v ustvarjalnem dialogu z drugimi družinami, z različnimi kulturnimi razsežnostmi, tako družbenimi kot verskimi. Chiara Lubich močno poudarja lepoto Božjega načrta nad zakonom.

Prav tako poudarja vzgojno vlogo staršev in družbeno razsežnost celotne družine. »Mislím, da karizma edinosti, vcepljena v zakrament svetega zakona, ustvarja mojstrovino, ki se je težko povsem zavedamo,« je zaupala Chiara. Zato je vedno spodbujala Nove družine, naj zakonci v središče zakonskega življenja postavijo zavzemanje za medsebojno ljubezen in naj se posvečajo družinam v težavah, ločenim, vdovam, zapuščenim otrokom in vsem v težkih socialnih razmerah. (Gibanje nove družine 2016)

V teh letih so v različnih državah sveta nastala združenja, ki delujejo v dobro družine s pomočjo kulturnih, duhovnih in materialnih dejavnosti. Med njimi naj omenim:

4.3.1 Akcija za Nove družine onlus

Akcija za Nove družine onlus (AND) deluje v Italiji od leta 1998 v treh smereh:

- kulturne in vzgojne pobude za družine in o družini;
- sodelovanje za razvoj
- s pomočjo podpore na daljavo družinam in otrokom v težkih razmerah;

Danes v svetu deluje 53 takšnih projektov, med njimi tudi mednarodne posvojitve: Komisija za mednarodne posvojitve je leta 2001 pooblastila AND, ki sodeluje s šestimi državami. (Gibanje Nove družine 2005)

4.3.2 Šola Loreto

Nastala je v Loppianu blizu Firenc leta 1982. Organizira tečaje za celotne družine, v katerih lahko v luči duhovnosti poglobijo različne vidike družinskega življenja. Ko se vrnejo v svoje dežele (do danes je tečaje opravilo več kot 1500 družin z vseh celin), postanejo opora za druge družine.

Vsaki nekaj let se v Rimu zbere več tisoč družin na mednarodnem srečanju »familyfest«. Na teh srečanjih si družine med seboj podelijo izkušnje in različne projekte.

Ob 40. letnici ustanovitve gibanja je Chiara Lubich družine nagovorila takole: »Družina ima zelo velik pomen pri gradnji sveta miru«. »Vi obstajate zato,« je še rekla, »da bi bili priče edinosti, trajne ljubezni in živetega evangelija. Tako ne boste le živeli v veselju, ampak boste pritegnili mnoga srca k ljubezni, vse do tega, da se bo preko celotnega Gibanja fokolarov uresničilo vesoljno bratstvo«. (Gibanje Nove družine 2016)

4.4 Zakonci za Kristusa

Zakonci za Kristusa je mednarodna misijonarska skupnost, ki se trudi, da bi družine vodil in navdihoval Sveti Duh, da postanejo sol in luč v današnjem svetu. Zakonci za Kristusa so bili ustanovljeni leta 1981 v Manili na Filipinih. Ustanovitelj je bil Frank Padilla s svojo ženo, ki sta bila eden od prvih parov v skupnosti².

So mednarodno zasebno združenje vernikov, ki opravlja svoje poslanstvo na vseh petih kontinentih

Vrednote, na katerih temelji njihovo pastoralno delo so:

- Osredotočenost na Kristusa
- Evangelizacija in misijonsko delo
- Skrb za družino
- Povezovanje v skupnost
- Posebna pozornost do revnih
- Prevzemanje vodilne vloge v služenju
- Služabniki Cerkve

Vizija, kateri sledijo, pravi: »Smo skupnost, ki se posveča evangelizaciji in misijonskemu delovanju. Želimo oblikovati družine, ki jih navdihuje in opogumlja Sv. Duh, da bi spremenili družbo.« Stremeti k svetosti življenja, pa je zanje poslanstvo, ki ga želijo uresničiti.

Družina je temeljna celica družbe in Cerkve. Stanje v družbi in tudi v Cerkvi je odvisno kakšno je življenje današnjih družin. Če je dom prostor, kjer se družinski člani imajo radi, se spoštujejo, se sprejemajo, si pomagajo, odpuščajo in je Bog v sredi med njimi, je to upanje za svet in Cerkev. Skupnost Zakonci za Kristusa (Couples for Christ - Foundation for Family and Life ali na kratko CFC - FFL) nudi izobraževanje in tudi podporno okolje za vse družinske člane: otroke, najstnike, mlade odrasle, zakonce, žene (razvezane, samohranilke, starejše neporočene, vdove) in može (razvezane, samohranilce, starejše neporočene in vdovce). (Zakonci za Kristusa 2016)

²Zapis posredoval Paul Tootill, kontaktna oseba pri gibanju Zakonci za Kristusa

Osrednjo in nosilno vlogo v skupnosti imajo zakonci, saj sta mož in žena temelj vsake družine. Zakonci so tudi koordinatorji za veje v katerih so vključeni ostali družinski člani.

Te veje so:

4.4.1 Otroci za Kristusa

So najmlajša veja gibanja. Razdeljeni so v dve skupini, mlajši otroci (3 do 7 let) in starejši otroci (8 do 12 let). Odkriti kaj je najboljšega v otrocih, pomagati staršem pri verski vzgoji ter pripeljati otroke v globlji odnos z Jezusom so vizija, ki ji sledijo. Ker verjamejo, da imajo otroci posebno mesto v Božjem srcu, je njihov cilj pomagati otrokom, da uživajo v odnosu z Jezusom v vsakdanjem okolju. To pa želijo doseči s pomočjo Svetega pisma, izobraževanja, služenja in druženja s prijatelji.

Koordinator (zakonski par), voditelja in animatorji, ki služijo in so člani vej Mladih za Kristusa ali Mladih odraslih za Kristusa so ekipa, ki dela z otroki.

4.4.2 Mladi za Kristusa

Srečujejo se mladi od 13. do 20. leta. Večkrat letno pripravijo mladinske in nadaljevalne tabore. Izvajajo jih sami v spremstvu koordinatorjev. Mladinski tabori so namenjeni mladim, ki pridejo prvič na takšno srečanje. Delo je sestavljeno iz krajših govorov, pričevanj in molitve ter družabnega dela – raznih delavnic, v katerih pokažejo svoje talente. Na nadaljevalnih taborih je podobno, le da obravnavajo bolj poglobljene teme.

Imajo tudi mesečna srečanja v Ljubljani, Mariboru, na Dolenjskem, v Prlekiji ter na Gorenjskem. Srečanje je sestavljeno iz pogovora, branja Svetega pisma ter slavljenja. Imajo pa tudi različna neformalna druženja.

Z brati in sestrami iz drugih evropskih držav se srečajo na letnem evropskem kongresu. Na kongresu med seboj podelijo svoje izkušnje, vero ... Zase pravijo, da so v prizadevanju za evangelizacijo zelo aktivni. Kar pa pričajo tudi njihova udejstvovanja na festivalu mladih v Stični, pri organizaciji misijonov ter molitvenih večerov po vsej

Sloveniji ter tudi pri varstvu otrok na duhovnih vajah, ki jih organizirajo Zakonci za Kristusa.

4.4.3 Mladi odrasli za Kristusa

Skupine sestavljajo mladi med 20. in 30. letom. Delujejo pod okriljem katoliškega mednarodnega združenja Zakonci za Kristusa. Pripravljajo duhovne vaje za mlade. Program je sestavljen iz krajših predavanj, pričevanj, osebnega dela, molitve, pogovorov v skupinah ter zabavnega dela in aktivnosti. Prav tako organizirajo nadaljevalne vikende, ter mesečna srečanja v Mariboru in Ljubljani.

4.4.4 Žene za Kristusa

Žene za Kristusa je veja Zakoncev za Kristusa za samske žene, vdove, razvezane, samohranilke ... Ob zavedanju, da je življenje teh žena v družini in družbi težko, ta veja zagotavlja pastoralno vodstvo in podporo. Srečujejo se tedensko po domovih. V skupini je okoli 10 članic in tvorijo t. i. hišne skupnosti. (Zakonci za Kristusa 2016)

4.5 Iskreni.net

Zase pravijo, da so neprofitna organizacija, ki s programi podpira pare, zakonce in družine pri njihovi rasti in jih zagovarja v družbi. Gre za vodilno družinsko organizacijo. Pravijo, da imajo radi družino in da je družina njihov navdih. Družina je naravno okolje, v katerem se naučimo ljubiti. Zato je družina tudi temelj vsake družbe in civilizacije. Temelj družine sta zakonca, ki zmoreta biti drug drugemu dar. Iskreni.net si prizadevajo, da bi bile družine prostor varen za otroke in da bi družba spoznala pomen družine. (Iskreni.net 2016)

Programov, ki jih izvajajo je zelo veliko. Med njimi so tudi programi, ki so enkratnega pomena. Naj naštejemo in opišem nekatere:

4.5.1 E-priprava na zakon

E-priprava parom omogoča, da se temeljito pripravijo na zakon. Vključuje vse najpomembnejše teme, povezane z zakonom. Velik del e-priprave poteka v zaprti forumski skupini, kar pomeni, da prispevke berejo samo tisti pari, ki so vključeni v internetno skupino, in voditelji (zakonski par in duhovni spremljevalec). Vsak petek pari prejmejo e-gradivo, na podlagi katerega opravijo pogovor v paru in včasih tudi osebno delo. Po pogovoru vsak posameznik na forum napiše svoj prispevek in tako izkušnjo deli z drugimi pari v skupini. V pogovoru sodelujejo tudi voditelji skupine. Po nekaj uvodnih temah se skupina sreča na spoznavnem srečanju, tri tedne pred koncem e-priprave pa se skupina sreča še na skupnem vikendu, ki je pika na i. Na vikendu pari skupaj z voditelji in duhovnimi spremljevalci spoznajo vsebine, pomembne za zakon.³

4.5.2 FertilityCare

Organizirajo tečaje naravnega načina načrtovanja otrok po metodi FertilityCare.

FertilityCare je napredna, naravna in zanesljiva metoda za uravnavanje plodnosti in edina naravna metoda, ki omogoča vpogled v žensko zdravje in se lahko uporabi tudi za zdravljenje ginekoloških motenj in neplodnosti. (fertilitycare.si 2016)

Leta 2011 so kot prvi prinesli FertilityCare sistem v Slovenijo in kasneje ustanovili prvi FertilityCare center v Sloveniji. So ekipa strokovno usposobljenih svetovalk za poučevanje FertilityCare sistema. V okviru njihovega centra delajo tudi zdravniki, ki so usposobljeni za zdravljenje z NaPro tehnologijo. (fertilitycare.si 2016)

4.5.3 Šola za starše

Seminar sočutnega starševstva je oblikovan z namenom, da starši začutijo sebe in prepoznajo svoje drže v odnosu do svojih otrok.

Sočutno starševstvo je naravno starševstvo in temelji na odnosu in sočutju ter nima povezave s permisivno ali avtoritativno vzgojo. Pri sočutnem starševstvu otroku

³Opis posredoval zavod Iskreni.net

postavimo meje, ki jih prepoznamo kot nujne in potrebne. Sočutno starševstvo ni razpuščeno oz. zanemarjeno starševstvo. Terja, da tako mama kot oče vzameta svojo vlogo zares. Otrok prepozna avtoriteto starša, ta pa ne zraste iz strahu, temveč iz spoštovanja. Otrok namreč začuti, da se je starš vživel vanj in se ustrezno odzval, zato mu ni težko slediti oz. denimo opraviti zanj neljubo nalogo (pospravljanje, čiščenje,...). Pri sočutnem starševstvu velja ničelna toleranca do nasilja. (Iskreni.net 2016)

4.5.4 Programi za zakonce

Program Zazrita si v oči je namenjen zakoncem, da si vzameta čas zase, se odmakneta v mir in nadgradita svoj odnos. Program ponuja dohovne vsebine, pričevanja zakoncev, ki se trudijo živeti božji načrt za zakon, doživeto obnovitev poročnih zaobljub in drobna presenečenja. (Iskreni.net 2016)

4.6 Frančiškanski družinski inštitut

Frančiškanski družinski inštitut je zasebni zavod za terapevtsko pomoč pod vodstvom direktorja prof. dr. Christiana Gostečnika, doktorja klinične psihologije, doktorja psihologije, doktorja teologije, družinskega in zakonskega terapevta ter supervizorja.

Njihov spekter dela zajema pomoč posameznikom, zakoncem ali partnerjem, družinam in posameznikom v stiski. Prav tako nudijo izobraževanje zakonskih in družinskih terapevtov ter strokovno znanstveno raziskovanje na področju družine in partnerstva. Njihovo delo temelji na tem, da telo vedno začuti resnico ter da je osnovna človekova drža usmerjena k odnosom. Človek namreč na tem področju doživlja najznamenitejše zgodbe osebne intimne, zapletov in bolečin. In, to želijo razreševati. (Frančiškanski družinski inštitut 2016)

Pastoralno delo inštituta lahko razdelimo na dve veji. Prva so terapije – individualna terapija, terapija za zakonce/partnerje ter družinska terapija. Druga veja so skupine – šola za starše, skupina na pripravo za zakon, skupina za zakonce v krizi, skupina za

samopomoč razporočenim, skupina za žrtve spolnih zlorab, skupina za žalujoče in skupina za starše otrok s kronično boleznijo.

Najprej si pogledjmo preventivno pastoralo zakona in družine. In sicer, skupino za pripravo na zakon ter s šolo za starše.

Skupina za pripravo na zakon je namenjena parom, ki resno razmišljajo o skupnem življenju in se nameravajo poročiti. Usmerjena je predvsem v spoznavanje samega sebe, spoznavanje partnerja ter spoznavanje procesa skupne rasti in gradnje odnosov.

Šola za starše želi opogumiti starše, da bodo otroku lažje pokazali, da ga imajo radi in ga znajo tudi ustrezno omejiti. Šole za starše se lahko udeležijo bodoči starši, starši, stari starši, vzgojitelji, učitelji ter vsi, ki delajo z otroki in mladostniki.

Dalje se želim osredotočiti na sam potek oziroma metodo dela, ki jo uporabljajo pri samem izvajanju terapij. Gre za relacijsko družinsko terapijo (RDT), ki je inovativni model. Gre za biopsihični model, ki upošteva in integrira organske in psihične komponente posameznika in družine, v kateri odrasča posameznik. Glede na ta model, je družina naravni prostor, v katerem se otrok lahko razvije v varnem okolju. Zato ta model bistveno poudarja, da je tudi v terapevtskem prostoru nujno potrebno ustvariti vzdušje zaupanja, na osnovi katerega je mogoče zdravljenje in razreševanje še tako težkih ran in zapletov iz otroštva in mladosti. Tu sta mehanizma projekcijske - introjekcijske identifikacije in kompulzivnega ponavljanja bistvena za razumevanje vseh nivojev posameznikove psihične strukture. Zato tudi terapevt najprej usmeri svoje strategije in intervencije na sistemski nivo in šele, ko tu ne uspe, ko uvidi, da je temeljni afekt in afektivni psihični konstrukt usidran globlje, potem počasi, taktno in z veliko mero empatije kot neke vrste »psihični arheolog« počasi prodira globlje v interpersonalni in nazadnje intrapsihični nivo posameznika, partnerjev in celotne družine. (Frančiškanski družinski inštitut 2016)

Individualna terapija, partnerska terapija in družinska terapija delujejo po zgoraj omenjenem načinu. Opisala bom le eno izmed teh.

Partnerska terapija je namenjena zakoncema ali partnerjema, ki se srečujeta z osebnimi ali medosebnimi stiskami. Pomembno je, da se zakonca oziroma partnerja prostovoljno

odločita za terapijo in v njej tudi aktivno sodelujeta. Zakonca oziroma partnerja se s terapevtom srečata enkrat tedensko. Sam terapevtski proces poteka tri mesece in obsega dvanajst srečanj. Po potrebi se lahko celoten cikel terapevtskih srečanj enkrat ali večkrat ponovi. Podobno poteka tudi Družinska terapija. (Frančiškanski družinski inštitut 2016)

4.7 Družinski center Mir

S pastoralno zakona in družine se ukvarja tudi družinski center Mir. Ustanovitelj centra je Kongregacija Šolskih sestre svetega Frančiška Kristusa Kralja. Poslanstvo Družinskega centra mir je prinašati mir v medsebojne odnose in različne življenjske situacije njihovih uporabnikov, do katerih pristopajo odgovorno, strokovno in s sočutjem. To jih umešča v stoletno duhovno dediščino sv. Frančiška Asiškega, ki je pristopil k bližnjim ne glede na njihovo vero, narodnost, kulturo ...

Poleg zakonske skupine zakoncem nudijo še zakonsko svetovanje oziroma zakonsko terapijo, prav tako po relacijsko družinskem modelu. Včasih se pari vključijo v terapevtski proces preprosto z namenom, da bi lahko zakon živeli bolj kvalitetno. Več pa je primerov, ko tovrstno pomoč poiščejo šele, ko so že v globoki stiski konflikta, bolečine, nezvestobe, večkrat tudi odvisnosti in nasilja.

Zakonska/partnerska terapija je namenjena zakoncem/partnerjem, ki se v svojem odnosu srečujejo s problemi, kot so: konflikti, odtujenost, nezvestoba, nasilje ... V procesu spoznavata sebe, drug drugega. Spoznavata kako poteka čustvena dinamika v njunem odnosu, se učita konstruktivne komunikacije, sodelovanja ter gradita na iskrenosti, spoštovanju in zaupanju.

Podobno je pri družinski terapiji, srečujejo se družine, ki želijo izboljšati medsebojne odnose, komunikacijo in reševati različne težave. Težave pri razmejitvah s primarno družino, težave, ko v družini nastopi nasilje, različne zasvojenosti. Vključijo se lahko tudi družine, ki se srečujejo z različnimi vzgojnimi izzivi in težavami pri starševstvu.

Posamezniki, zakonci, partnerji in družine so povabljeni, da si dovolijo dovolj zgodaj v reševanje stiske vključiti tretjo osebo - terapevta, dokler se stiska in bolečina ne zareže pregloboko.

Terapevtska srečanja potekajo enkrat tedensko po eno uro. En sklop obravnave je dvanajst srečanj, ki pa se glede na globino stiske večkrat tudi podaljša.

Drug način oziroma preventivni način pastorale, s katero se ukvarjajo, pa so zakonske skupine. Namen zakonske skupine, ki poteka pod okriljem centra Mir je, da bi bilo srečanje čas za zakonca, ki si ga v vsakdanjem tempu življenja težko vzameta. Prav tako je ta čas posvečen njunemu srečanju ob temah, ki jih sama od sebe redko odpreta. Srečanje je sestavljeno iz treh sklopov: kratka vsebina, ki vsebuje izziv za pogovor v paru, temu sledi pogovor v paru in podelitev, kolikor kdo lahko ter na koncu zaključek z molitvijo. Na vsakem srečanju se ustavijo ob enem od svetopisemskih odlomkov ter iz njega vzamejo besedo, ki nagovarja zakonski odnos. (Družinski center Mir 2005)

5. TEMELJI, NAČINI IN SADOVI ZAKONSKE IN DRUŽINSKE PASTORALE

Načela zakonske in družinske pastorele temeljijo na odnosih med zakonci in družinami. Vsem oblikam pastorele je skupno, da želijo v odnose vključiti Jezusa Kristusa, ki je izvir in vir vseh odnosov. Seveda pa je način, kako povabiti Jezusa v odnose, vsaki obliki pastorele drugačen, svojstven. Nekateri predvsem iščejo odnos z Jezusom skozi Sveto Pismo, nekateri s slavljenjem oziroma z različnimi oblikami molitve. Pomembno je poudariti tudi to, da so zakonci ali družine povabljeni na duhovne vaje ali različne odmike, kjer lahko svojo vero še bolj poglobijo. Ljudje smo nepopolni in ko se dva odločita za življenje v dvoje, ko se poročita, se tako rekoč združita dva svetova, dve zgodovini. To v odnos ali v družino prinese nove razsežnosti, ki so ravno zaradi človeške nepopolnosti, prežete z ranljivostjo, z grehom. In, da se te rane ne zarežejo pregloboko, da odnos ni prežet samo z bolečino - ker smo poklicani za ljubezen, veselje, srečo - je potrebno te rane zdraviti, iskati vir in bistvo odnosa. Zato, vsi, ki se ukvarjajo s pastoralo zakona in družine, želijo v odnos vključiti Jezusa Kristusa, ker je On edini, ki zmore in more te rane odnosov zdraviti in ozdraviti in zakonce ter družine delati srečne. Zato lahko rečem, da je temelj vsake oblike zakonske in družinske pastorele Jezus Kristus. Vendar pa si Jezus želi našega sodelovanja. Zato je prav gotovo pogovor zakoncev eden izmed glavnih načinov, da zakon živi. Vsaka oblika vključuje pogovor med zakoncema ali družinskimi člani. Zakonske skupine so v večini naravnane tako, da zakonca spodbujajo, da se veliko pogovarjata. Nekatero skupino delujejo na način, da imata zakonca tudi na samem srečanju čas samo zase in potem skupno podelitev. Spet druge zakonske skupine pa delujejo tako, da zakonca o določeni temi spregovorita doma in svoja razmišljanja samo podelita na srečanju. Oblike pastorele, ki so bolj terapevtsko naravnane pa vključujejo terapevta, ki pogovor vodi in ga usmerja.

Sadovi pastorele so zagotovo boljši odnosi, s tem pa tudi boljše življenje v zakonu in družini.

ZAKLJUČEK

Živimo v času, ko se korenito in daljnosežno spreminjajo vloga družine v družbi in odnosi med družinskimi člani. Zato je pomembno, da se ustvari okolje, v katerem se lahko zakonci in družine z enakimi vrednotami srečujejo in v njih tudi podpirajo.

Zakonska in družinska pastorala pomaga pri gradnji odnosov. Vzgaja jih za ljubezen, ki je ključnega pomena pri vsakem posamezniku, pri vsakem zakonskem paru, v vsaki družini. Še posebej danes, ko živimo v času ločitev, zunajzakonskih skupnosti in pomanjkanju vrednot.

Zakonska in družinska pastorala preko različnih oblik priprav pomaga zakoncem in družinam, da se počasi razvijajo v varno okolje za otroke, sozakonce in nenazadnje v kristjane. Seveda je od vsakega para oziroma družine odvisno za katero obliko pastorale se bo odločil. Pomembno je poudariti, da zakonske skupine oziroma različne skupine za družine niso namenjene le tistim, ki imajo teološko znanje ali izvirajo iz krščanskih družin, ampak vsem tistim, ki imajo resne namene in želijo graditi na svojih odnosih.

Zakonska in družinska pastorala ni nek kratkoročni projekt ali tečaj, ampak gre na nek način za vseživljenjsko rast. Vsako obdobje ter različne življenjske situacije človeka prisilijo, da obnavlja svoje odnose. In pastorala je postavljena, da vsakemu posamezniku, paru ter družini pomaga v vsaki situaciji.

V diplomskem delu sem želela predstaviti, kako deluje zakonska in družinska pastorala ter poudariti zelo koristno vlogo le-te za zakonce in družine. Prav tako sem želela predstaviti dejstvo, da sta sveti zakon in družina dar in da je zanju potrebno skrbeti. Cerkev je na tem področju kar aktivna, vendar pa je še veliko zakoncev, družin, ki tovrstne pastore ne poznajo ali imajo zadržke in preprosto ne vstopijo v skupine. Zakonci, ki se srečanj teh skupin udeležujejo so povabljeni, da k sodelovanju povabijo tudi druge zakonce in družine.

POVZETEK

Zakonska zveza je globoka skupnost življenja v ljubezni in zvestobi med možem in ženo. Je naravna in neločljiva ustanova, ki jo je Kristus povzdignil v zakrament. Bistvo zakramenta zakona je, da se zakonca v medsebojni privolitvi brezpogojno podarita drug drugemu za vse življenje kot znamenje božje ljubezni. Tako drug drugemu podarita zakrament. Zakonca, s svojimi otroki sestavljata družino. Otroci, ki so zaupani varstvu in skrbi svojih staršev, imajo enako dostojanstvo kot njihovi starši. Temelj družine je, da nudi otrokom varnost in toplino, da lahko varno in srečno odrasča.

Pastorala se trudi in nam ponuja veliko možnosti za rast v zakonu in družini. Cerkev si prizadeva, da bi bila pastorala zakona in družine njeno prednostno poslanstvo. Prav tako je na tem področju moč začutiti občestveno sodelovanje. Zakonci za zakonce, družine za družine s pomočjo duhovnih voditeljev.

Obstajajo različne oblike pastore, ki zakoncem in družinam nudijo varno okolje za njihovo osebnostno in duhovno rast. Nekaj oblik zakonske in družinske pastore: Najina pot, Družina in življenje, Gibanje nove družine, Zakonci za Kristusa, Iskreni.net, Frančiškanski družinski inštitut, Družinski center Mir.

Nujno je zavedanje, kako pomembna sta zakon in družina. Država in Cerkev morata izhajati iz dejstva, da sta v službi zakona in družine in ne obratno. Tak pester izbor pastore poudarja, da sta zakon in družina kljub vsemu na dobri poti.

Ključne besede: zakrament zakona, družina, pastorala zakona in družine, različne oblike pastore, Cerkev.

ABSTRACT

The marital union is a deep union of love and fidelity between husband and wife. It is a natural and inseparable institution that Christ raised to a sacrament. The essence of the union is that spouses, within a mutual consent, unconditionally give themselves to the other for life as a sign of God's love and they give each other the sacrament. The spouses form a family with their children. Children, entrusted to the care and protection of their parents, have the same dignity as their parents. The foundation of the family is giving safety and warmth to the children so they can grow up safe and happy.

Pastorale is trying to offer us many options for growth in the union and the family. The church tries to make the pastorale of the union and family its preferential mission. It is also able to feel the collaboration of the community. Spouses for spouses, families for families with the help of their spiritual leaders.

There are different kinds of pastorale which offer the spouses a safe environment for their personal and spiritual growth.

Some forms of marital and family pastorale: Najina pot, Družina in življenje, Gibanje nove družine, Zakonci za Kristusa, Iskreni.net, Frančiškanski družinski inštitut, Družinski center Mir.

It is important to realise the importance of the marital union and the family. The State and Church must originate from the fact that they serve the family and marital union and not the other way around.

Keywords: marital union, family, marital and family pastorale, Some forms of marital and family pastorale, Church.

REFERENCE

- Vider, V. *Z očmi zakoncev*. Koper: Ognjišče, 1979.
- Grün, A. *Zakon*. Koper: Ognjišče, 2007.
- Juul, J. *Družinske vrednote*. Radovljica: Didakta d.o.o., 2009.
- Youcat v slovenščini. *Katekizem katoliške Cerkve za mlade*. Maribor: Slomškova založba, 2011.
- Italijanska škofovska konferenca. *Direktorji družinske pastorale*. Ljubljana: Družina, 1997.
- Košir, Borut. *Zakonsko pravo Cerkve*. Priročnik teološke fakultete 11. Ljubljana: Družina, 1996.
- Nadškofijski ordinariat v Ljubljani, *Srečanje s Kristusom v zakramentih*, V: Sveti zakon, zv. 5, del 8 (Ljubljana: Nadškofijski ordinariat, 1979).
- Nadškofijski ordinariat Ljubljana. *Zakonik cerkvenega prava*. Ljubljana, 1983.
- Slovenska škofovska konferenca. *Katekizem katoliške Cerkve*. Kompendij. Ljubljana: Družina, 2007.
- Najina pot. Domača stran. <http://najina-pot.rkc.si/> (pridobljeno 10. januarja 2016)
- Družina in življenje. Domača stran. <http://www.diz.si/> (pridobljeno 12. januarja 2016)
- Gibanje fokolarov. Domača stran. <http://www.gibanjefokolarov.si/> (pridobljeno 20. februarja 2016)
- Zakonci za Kristusa. Domača stran. <http://www.zakonci.net/> (pridobljeno 1. marca 2016)
- Iskreni.net. Domača stran. 1. oktobra 2015. <http://iskreni.net/>

- Frančiškanski družinski inštitut. Domača stran. 1. oktobra 2015. <http://fdinstitut.si/> (pridobljeno 1. marca 2016)
- Družinski center mir. Domača stran. <http://www.dc-mir.si//> (pridobljeno 7. marca 2016)

PRILOGE

Priloga 1: Pričevanje zakoncev Rauš, Slivnica pri Mariboru

V prilogi so dodana nekatera pričevanja zakoncev, ki obiskujejo zakonske skupine.

Člana zakonske skupine, v župniji Slivnica pri Mariboru, sva z možem Romanom postala pred petimi leti.

Čeprav je najina poroka že kar nekaj let nazaj, nisva vedela, da delujejo po župnijah zakonske skupine, kjer se pari družijo, izmenjujejo svoje življenjske izkušnje, skratka skupaj rastejo v odnosu do sebe, sozakonca in našega ljubega Gospoda.

Verjamem, da ima vsaka zakonska skupina svoj »čar« in tako ga ima tudi naša. Različne izobrazbe, različni načini življenja, različna razmišljanja, različni medzakonski odnosi in različni načini vzgoje otrok. Kar pa je ključnega pomena, so različna razmišljanja o veri, katera je vsem skupna, a hkrati tako različna.

In prav ta različnost, ki bi si jo človek po človeški strani predstavljal, da nas bo prej odtujila, nas zbližuje s pomočjo Svetega Duha in našega dobrega gospoda župnika. Vsaka tema, ki se enkrat mesečno obdeluje, doda meni in mojemu možu košček mozaika, ki ga gradiva v najinem življenju.

Zagotovo lahko rečem, da zakonska skupina prinaša v najina življenja drugačen - boljši in kakovostnejši pogled na življenje. Ko se ozrem nazaj, v čas brez zakonske skupine, lahko zatrdim, da je bilo življenje za naju ena sama rutina, ki ga je »pač« potrebno živeti. Brez prevelike hvaležnosti za vse, kar naju obdaja. Hvaležnost in vse kar je dobro, je bilo popolnoma površinsko.

Z vključitvijo v zakonsko skupino se je ta »najina« slika počasi pričela spreminjati. Dobila je popolnoma drugačen pogled na življenje, sozakonca, otroka in ljudi okoli naju.

Priključitev zakonski skupini ne pomeni samo priti na srečanje, poslušati, ostati v tišini in nato oditi domov. Pomeni veliko več. Res je, da greš na srečanje, najprej prisluhneš

temi, ki jo izbrani zakonski par pripravi in nekaj trenutkov ostaneš v tišini. A ta tišina zbudi v notranjosti vsakega posameznika lastna mnenja, izkustva, razmišljanja in vprašanja. Katera, pa se na glas podelijo med udeleženci. Vsako mnenje in razmišljanje, ki se podeli med sogovorniki ima svojo vrednost. Spoštuje se mnenje prav vsakega posameznika, saj »replika« ne obstaja. In ravno, govoriti na glas o svojih občutjih ni najbolj lahko ... Je pa izredno terapevtsko. Ko počasi odkrivaš globine sebe in svojega sozakonca, lažje hodiš pot, ki ti je v življenju podarjena. Ponovno odkrivaš, kaj je smisel zakona, ljubezni, smisel družine in smisel vere vsakega posameznika.

Zato lahko brez pomisleka zapišem, da je za naju zakonska skupina poseben dar, ki sva ga z možem prejela v življenju od našega Gospoda.

Rebeka in Roman Ravš

Priloga 2: Pričevanje zakoncev Bezjak, Maribor

Za naju je to blagoslov. Možnost, da se kot par in posameznik bolj poveževa z Bogom in zato se tudi midva bolje razumeva. Bližje Bogu, bližje drug drugemu. Lažje premagujeva vsakodnevne izzive tako v najini družini kot v najinem zakonu.

Alenka in Dušan Bezjak

Priloga 3: Pričevnje zakoncev Rozman, Slivnica pri Mariboru

V zakonski skupini sva že 10 let. Poleg rednega vsakomesečnega druženja se mi zdi najpomembneje, da se pogovarjamo o temah, o katerih se drugje ne. To pomeni, da se o teh temah ne pogovarjamo niti s prijatelji izven zakonske skupine, niti z družino. V to skupino spadajo tudi tabu teme, ki se jih vsi običajno izogibajo.

Smo precej različni po zanimanju in poklicih, zato so redna srečanja še toliko bolj dragocena. Odkar sva v zakonski, se nama zdi večina ostalih družbenih vezi in stikov plehka, brez prave vsebine.

Izpostavil bi še:

- zaupnost: ker gre za zaprto skupino, smo lahko bolj odprti in zaupni, brez strahu pred odtekanjem zgodb
- trdnost: redna srečanja dajejo občutek varnosti in rutine, čeprav je vsako srečanje svet zase
- opora: delimo si izkušnje npr. o vzgoji, zaradi česar sem bolj sproščen pri odnosih z otroci (ko vem, da imajo tudi drugi podobne probleme).
- tolažba: pridejo tudi slabi časi in v takšnih primerih dobiš tolažbo od skupine na raznorazne načine, tudi osebno in konkretno pomoč
- zabava: sproščeno druženje sta nama ena najboljših oblik zabave

Mateja in Tomi Rozman

Priloga 4: Pričevanje župnika Šömen, Slivnica pri Mariboru

Različnost

Ko se govori o zakonskih skupinah je treba imeti pred seboj starost zakoncev. Mladi pari imajo drugačna vprašanja in skrbi glede njihovega odnosa, še bolj pa glede na starost otrok, pa tudi versko življenje. Ob spremljanju zakoncev se močno čuti, kako se človek na vseh področjih spreminja in kako lahko raste. Ko smo v isti skupini isto temo obravnavali po desetih letih, so imeli vidno spremenjeno gledanje.

Določen obseg zanimanja

Prvi motiv, da sem se zanimal za ustanovitev zakonske skupine je bila misel, da bodo to pari in družine, ki bodo med seboj močnejše povezani in s tem drug drugemu v pomoč pri krepitvi odnosov. Pričakoval sem tudi, da bodo tako povezani pari župniku opora v pastoralnem delu.

To se je tudi uresničilo. Preko prve skupine sem bolj spoznal vprašanja, ki zanimajo mlade zakonske pare. Prvo leto so mi dajali teme, ki so jih zanimale predvsem na ravni gradnje partnerskega odnosa. O marsikateri temi sam nikoli ne bi pomislil, da bi bilo treba o tem govoriti. Vzporedno so jih zanimala vprašanja vzgoje. Verska vprašanja so jim v tisti fazi bila manj zanimiva, pozneje pa je "spregovorila lakota po veri". Po sedmih letih delovanja zakonske skupine (takrat so bile že tri) so zakonci sami izrazili željo po duhovnem vikendu zanje. Od takrat (7 let) vsako leto organiziramo duhovni vikend za zakonce.

Vzajemna podpora

Trenutno v župniji delujejo tri skupine in ena je v nastajanju (četrto trenutno sestavljajo trije pari). V prvi vrsti so to skupine za medsebojno podporo v graditvi odnosa in vere, v nadaljevanju pa so kot skupina ali vsaj kot posamezni pari v pomoč pri pastoralnem delu župnije. Za kako širšo akcijo se med seboj pogovorijo o sodelovanju in zadeva lažje steče. Za domačo župnijo je ugodno, če so vsi iz domače župnije, vendar je ena prednost, če so tudi iz drugih.

Sosednji župnik je povedal, kako so mu ravno zakonci, ki so prišli iz naše zakonske (tam so zgradili hiše in se tja preselili), bili v pomoč s pričevanjem pri starših veroučencev. Tako se izkušnje širijo preko župnijskih meja.

Druženje - aktivnost ki daje dvojni sad

Velikega pomena je njihovo druženje, prijateljevanje. Vidna je zapolnitev potrebe po prijateljih in tako imajo prijatelje s podobnimi vrednotami, kar je velikega pomena tudi za vzgojo otrok, saj imajo tudi otroci prijatelje s podobnimi vrednotami. Nekateri pari izrecno priznavajo, da ne bi obiskovali nedeljskega bogoslužja, če ne bi bili v zakonski skupini.

V poklicnem delu se pogosto poudarja "permanentno izobraževanje". Tako izobraževanje je potrebno za trdnost zakonskega odnosa, družine. Redna mesečna srečanja so redno poglobljanje v krščanski vidik na stvari. Težko je pridobiti odrasle na kaka izobraževalna srečanja. Zakonska skupina to nudi redno in ima redne "poslušalce". Seveda so to vedno isti pari, ki se poglobljajo, toda ravno oni ob pogovorih te vsebine prenašajo naprej.

Skrb za mlade pare

Pomembno je taka druženja ponuditi mladoporočencem. Oni bolj kot starejši potrebujejo spodbude, te pa bodo rajši sprejeli, če jih dobijo od ljudi, ki so jim podobni in se z njimi razumejo, jih poznajo. Ravno to pa se dogaja v zakonski skupini. Prepričan sem, da bi številni pari, ki so se razšli, ostali skupaj, če bi bili člani take skupine in bi imeli oporo skupine. Mlad par je krhek kot mlada jablana, ki jo je treba več let negovati, da rodi sad, ko pa začne roditi, pa prinaša vsako leto več sadov.

Jože Šömen, župnik v Slivnici